

Lietuvių Šagos Brazilijoj Organas
 Redakcija: LIETUVIŲ ŠAGA BRAZILIJŲ
 Atsakomasis redaktorius
 Dr. Egaz Muniz Moreira Landim
 Faktinis Redaktorius
 Stasys Vancevičius
 Rankraštinis redakcija taiso savo nuožūra. Nesu-
 naudotų rankraščių nesaugo ir savo lėšomis negražina
 Už apmokamus skelbimus neatsako.

LIETUVIŲ

O maior e mais antigo jornal lithuano na America do Sul
 Didžiausias ir seniausias lietuvų laikraštis Pietų Amerikoje.

Atsk. Nr. Kaina: 200 Rs.
 Prenumeratos kaina:
 Brazilijoj metams 12 milreisu, pusmečiui 6500g
 Pietų ir Šiaurės Amerikoje: metams 15 milreisu, puse-
 mėčiui 8 milr.
 Lietuvoje ir kitur užsieny metams 20 milr pusmečiui 10
 REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
 Rua Bandeirantes, 474 Telf. 4-3925
 Caixa Postal 1764 São Paulo.

11-ti METAI.

SAO PAULO, 1939 m. Rugsėjo - Setembro mėn. 26 d.

NR. 48 (569)

DEZMOBILIZACIJA LIETUVOJE. VARSUVA DAR LAIKO- SI. ŽUVO GEN. ZELIGOVSKIS. KAS NAUJO EUROPOJ.

Estijos Ministras Maskvoje.

Rugsėjo 25 dieną Maskvoje per Leningradą atvyko Estijos užsienių reikalų ministras Salter. Iš Maskvos pranešama, kad stotyje ministras buvo iškilmingai sutiktas. Maskvos stotis buvo papuošta Sovietų ir Estijos vėliavomis. Be Sovietų vyriausybės aukštųjų pareigūnų, Estijos užs. reik. ministrą Salterį pasitiko Lietuvos ministras Maskvoje Dr. V. Natkevičius, Estijos ir Latvijos pasiuntiniai Maskvoje.

tarsis su Sovietais svarbiais prekybiniais ir politiniais klausimais. Laikraščiai, aprašinėdami ministro Salter kelionę, pažymi, kad galimas daiktas, kad Sovietų Rusija paliksianti ne tik Lietuvą, bet ir kitas Pabaltijo valstybes nepriklausomomis. Kilęs nerimas Latvijoje ir Estijoje dėl būsimųjų Sovietų žygių Pabaltijy, dabar pradeda nurimti. Atrodo, kad pavojus Latvijai ir Estijai iš Sovietų pusės sumažėjo.

Varšuva vis dar laikosi.

Laikraščiai praneša, kad vokiečiai kasdien vis smarkiau puolą Lenkijos sostinę Varšuvą, tačiau nepajėgia miesto užimti. Lenkai sukonceptravę prie savo sostinės jėgas atkakliai ginasi. Paskutinėmis dienomis ties Varšuva jau žuvo apie 20.000 vokiečių. Spėjama, kad žuvusiųjų lenkų skaičius yra didesnis, nes Varšuvoje daug užmušta civilių gyventojų, ypač moterų ir vaikų, nuo nuolatinių bombardavimų iš lėktuvų.

Rugsėjo 25 dieną vokiečiai iš lėktuvų numetė daugybę padegamųjų bombų, nuo kurių mieste kilo labai daug gaisrų. Nuo bombų iš lėktuvų tą dieną žuvo apie 1000 civilių gyventojų. Nežiūrint į žiauriausius vokiečių puolimus lenkai ties Varšuva dar nepasiduoda.

Nesutarimai Vokietijos vadovybėj.

Laikraščiai praneša, kad vokiečių nacių vadų tarpe paskutinėmis dienomis kilo rimtų nesupratimų ir ginčų. Ginčijamas dėl Vokietijos veiksmų vakarų fronte. Vokietijos užs. reik. ministras von Ribentropas yra tos nuomonės, kad Vokietija turėtų pulti prancūzus ir anglus vakarų fronte visu smarkumu. Ribentropas, mano, kad Vo-

kietija galėtų laimėti karą su sąjungininkais tik staigiu ir labai smarkiu puolimu. Maršalas Geringas, kuris yra Hitlerio dešinioji ranka, yra priešingas Robbentropo nuomonei ir atsisako nuo staigaus puolimo. Jau kelios dienos, kaip tarp vokiečių vadų eina karšti ginčai ir nežinia, kuo jie baigsis.

KARAS VAKARŲ FRONTE.

Prancūzai ir angliai vakarų fronte laikosi savo taktikos. Jie užėmė didelę dalį vokiečių Saaro srities, joje įsistiprino ir toliau didesnių puolimų nevykdo, norėdami išlošti laiką ir priversti vokiečius išardyti ir eikvoti ginklus bei amuniciją. Vokiečiai jau keletą kart stipriai artilerijos uginti ir smarkiais puolimais bandė sąjungininkus atmušti iš užimtų pozicijų, bet veltai. Sąjungininkai nesijudina nei iš vietos. Anglų laivynas bloka visus Vokietijos kraščius ir išėjimą iš Baltijos jūros, nori susilpninti Vokietiją ekonominiai ir sprogdinti iš vidaus. Be to, anglų

karo laivai smarkiai gauda vokiečių submarinus, kurie anglams jau padarė nemažą nuostolių, skandindami prekybinius ir keleivinius laivus be jokių įspėjimų. Paskutinėmis dienomis vakarų fronte mūsų stiprėja tiek iš vokiečių, tiek iš sąjungininkų pusės. Anglų ir prancūzų lėktuvai bombardavo vokiečių cepelinų fabrikus. Vokiečiai skubiai koncentruoja kariuomenę ir vis deda pastangas atmušti sąjungininkus iš Saaro srities. Kaip žinome Saaro krašte prancūzai užėmė svarbiausias vokiečių anglių kasyklas.

Tautos šventės iškilmės Lietuvos miestely.

Pertvarkytas Svetimos saliu registracijos darbas.

Pranešame visų „Lietuvio“ skaitytojų bei mūsų išeivių visuomenės žiniai, kad São Paulo mieste, nuo šių metų rugsėjo 25 dienos pertvarkytas svetimos saliu registracijos darbas Gabinetė de Investigações įstaigoje. Dabar jau nereikalinga stovėti eilėje, norint paduoti dokumentus, nutraukti pirštų nuospaudas ir fotografijas. Darbas minėtoje įstaigoje sutvarkytas taip, kad atėjęs svetimšalis

gali įteikti dokumentus tuoju. Įteiktus dokumentus jis gauna numerį ir vėliau, kita dieną turi ateiti nutraukti fotografijas ir pirštų nuospaudas (išsas). Turgi, dabar svetimšaliams jau nereikės stovėti po kelias valandas ir laukti eilės. Smulkesnių tuo reikalu informacijų galima gauti „Lietuvio“ redakcijoje darbo valandomis.

Lietuva desmobilizuoja kariuomenę.

KAUNAS. IX. 26. Telegrama iš Kauno praneša, kad Lietuvos kariuomenės vyriausios vadovybės įsakymu pradedo atsarginių desmobilizacija. Didelė dalis neseniai pašauktų į kariuomenę atsarginių jau grįžo į savo namus.

Kitos žinios iš Kauno praneša, kad paskutinėmis dienomis iš Lenkijos į Lietuvą perėjo dar dalis lenkų kariuomenės su visais ginklais. Visi lenkų kareiviai Lietuvoje laikomi nelaisvėje.

Žuvo fronte gen. Želigovskis.

KAUNAS. IX. 26. Naujausios žinios iš Kauno, praneša, kad lenkų-Sovietų fronte, netoli Lydo žuvo garsusis Lenkijos generolas Želigovskis, kuris 1920 metais

užgrobė Lietuvos sostinę Vilnių. Gen. Želigovskis buvo iškilmingai palaidotas Lietuvoje.

Japonai smarkiai muša kiniečius.

Sovietams su japonais pasirašius taikos sutartį labai pasunkėjo kiniečių padėtis. Japonai sutvarkę santykius su Sovietais koncentruoja jėgas prieš Kiniją. Kiniečiai negaudami Sovietų pagalbos nors ir labai drąsiai ginasi, tačiau negali atlaikyti smarkaus japonų spaudimo. Japo-

nai žygiuoja pirmyn visuose frontuose, ir užima naujas pozicijas. Kiniečių kariuomenė su dideliais nuostoliais traukiasi Kinijos gilumon. Kiniečiai labai pasipiktinę Sovietų Rusijos taika su japonais. Kiniečiai šį Sovietų žygį vadina išdavimu.

Sovietų Rusija mobilizuoja naujus atsarginius.

Iš Maskvos pranešama, kad Sovietų Rusija paskelbė naują atsarginių mobilizaciją. Kuriam tikslui Sovietų Rusija mobilizuoja daugiau kariuomenės, tuo tarpu nėra žinių. Sovietų Rusijos kariuomenė užėmė labai didelę dalį Lenkijos su turtingomis anglies, žibalo ir druskos kasyklomis kurias kaip tik projektavo užimti vokiečiai. Laikraščiai rašo, kad Vokietijoje kyla nepasitenkinimas Sovietais dėl jų per didelių apetitų Lenkijoje.

Argentina parduos Anglijai labai daug mėsos.

Iš Buenos Aires pranešama, kad Argentinos vyriausybė nutarė parduoti Anglijai labai didelį kiekį mėsos ir kitų maisto produktų. Nors Argentina Europos konflikte laikosi neutralumo, tačiau jos visuomenė rodo didelę simpatiją Anglijai ir Prancūzijai. Vokiečiai Argentinoje nekenčiami dėl priešvalstybinės nacių veiklos.

Lietuvoje suimti vokiečių šnipai.

Iš Kauno pranešama, kad Lietuvos saugumo organai rugsėjo 24 dieną suėmė daug vokiečių šnipų, kurie šnipinėjo Vokietijos naudai. Suimtieji padėti į kalėjimą.

— São Paulo-Railway geležinkelio kompanija pastatė naują modernią automatinę „Estrella“, kuri kursuos kartu su automatinėmis „Cometa“ tarp S. Paulo ir Santos miestų.

Ao largo do Vistula resistem os polonezes.

PARIS. — Os defensores polonezes continuam mantendo sua heroica resistencia ao largo do Vistula, repelindo, um após outra, todos os ataques alemães. Esse facto obrigou o Alto Commando das forças atacantes a suspender as operações de investida e ordenar um intenso bombardeio de Varsovia, até conseguir a rendição da Capital. De accordo aom o comunicado polonez, as granadas incendiarias da artilharia alemã têm provocado innumeros incendios em toda a parte central da cidade.

Communicado de guerra do exercito soviético.

MOSCOU, 25 (H.) — A Agencia Tass transmite o seguinte comunicado do estado maior do exercito vermelho: — „Durante o dia 24 de setembro corrente varias unidades do exercito vermelho proseguiram seu avanço em direcção á linha demarcada, tendo occupado as cidades de Seiny, Augustov e Grubeshov, tendo sahido pela linha de Augustov—Knychine—Briask—Rassno, a 40 kls. a noroeste de Brest—Litovsk. As cidades de Griebeshov, Uuuv e Tanuv, a 20 kilometros a noroeste de Lwow, foram occupadas. Continuum as operações de depuração em todo o territorio a leste de Bielo—Russia e a leste da Ucrania. As tropas vermelhas, durante a marcha, dissolveram varios grupos de soldados polonezes, a sudoeste da cidade Brest—Litovsk desarmaram e capturaram mais de 10.000 soldados e officiaes e a sudoeste de Grubeshov capturaram um regimento de infantaria o uma brigada motorizada“.

Os recursos financeiros dos aliados.

PARIS, 25 (U. P.) — Os economistas francezes susque os aliados dispõem de suficientes recursos em ouro divisas e valores estrangeiros para adquirir durante cinco annos, todas as materias primas de que necessitam para os fins de defesa. — Iš Briukselio pranešama, kad Belgijos darbininkai nutarė nutraukti visus ryšius su komunistais ir jų organizacijomis.

Garsioji Mažino linija.

Prancūzija savo rytų sieną pradėjo stiprinti tuoj po Didžiojo karo, tačiau didžiulius stiprinimo darbus pradėjo tik 1930 m., nutiesdama garsią tvirtovių liniją, pavadintą generolo Mažino (Maginot) vardu, kuris būdamas karo ministras sumanė ir pravedė tvirtovių rengimo įstatymą. Mažino linija tęsiasi daugiau kaip per 400 kilometrų nuo pajūrio ir Belgijos iki Sveicarijos o dabar ji dar prailginta. Kaip ji atrodo Mažino linija? Ji nėra ištisa siena, bet susideda iš daugelio atskirų tvirtovių — fortų ir gynimosi įrengimų. Čia vėna plačios, aukštos ir gubriai suraizgytos spygliuotų vielų užtvartos, kurio mis reikale galima paleisti elektros srovę, kad niekas gyvas pro jas neprasiskverbtų. Greta jų padarytos prieš tankininkus kliūtys: tai giliai žemę sukaltų geležinių stulpų eilės, po 7-8 gretas. Skersai užtvartos eina keliai ir ir plentai, kuriais dabar vykta susisiekimas, turi automatiškus barjerus, kurie kiekvieną akimirką gali uždaryti kelią. Prie plentų ir griovių stovi barikados iš plieno ir betono, kurios gali būti tuojau pastatytos skersai keliui. Įvairiose vietose po žeme įrengti sprogstamieji užtaisai, minos, kuriomis per kelias sekundes galima išsprogdinti išilgai liniją einančius plentus ir kelius.

Gelžbetono grybai ir bokštai.

Už tų užtvartų matyti daugybė truputį nuo žemės paviršiaus pakilusių apvalių pastatų, panašių į milžiniškus grybus. Tie grybai pastatyti iš betono, geležies ir plieno. Jie priglausti prie krūmų, medžių ir paslėpti miškuose, todėl sunkiai pastebimi. Tai yra fortai, dideli ir mažesni, įrengti pagal visą liniją. Mažuoje fortuose tėra po 5-7 sunkius kulkosvaidžius, ir po 3-4 minosvaidžius, kuriuos aptarnauja 40-50 vyrų. Dideliuose fortuose yra didelių ir mažesnių patrankų, kulkosvaidžių, prieštankinių ir priešlėktuvinių pabūklų. Juose karometu yra nuo 200 iki 1000 kareivių. Tie fortai telefonais sujungti vienas su kitu, suskirstyti po 3 fortus grupėmis. Jei mūsų je vienas fortas būtų susprogdintas, sugriautas ar prieš užimtas, tai kiti du gretimieji fortai tuojau sukryžiuotų savo ginklų ugnį ir apgintu nuo ilusio forto sritį. Visi fortai sujungti tarpusavy požeminiais keliais, kiekvienas jų turi atskirus požeminius išėjimus, kuriais eina žmonės ir gabama maucija. Yra dar slapti požeminiai išėjimai, kurie baigiasi už 7-9 kilometrų toli užfrontėje.

Paslaptingi ir siurpūs požemiai.

Tačiau tai, kas matyti žemės paviršiuje, yra tik maža dalelė Mažino linijos įtvirtinimų. Svarbiausi ir galingiausi įtvirtinimai yra giliai po žeme, net ligi 33 metrų gilume. Stiprieji fortai požemiuose turi po keletą aukštų. Čia yra puikiai įrengtos kareivinės, dideli maisto ir municijos sandėliai, ligoninės, tvartomieji punktai, ginklų dirbtuvės, elektrinės virtuvės, kurio

se kiekvienu metu galima gaminti valgius. Visos požeminių fortų patalpos apšvičiamos elektra, kurią gauna trimis būdais: iš vietinių elektros stočių, iš stočių esančių už 100—150 kilometrų nuo linijos paslėptais žemėje laidais ir iš požemiuose esamų elektros stočių, kurios elektra gamina galingais Dizelio motorais ir pagalbiniais dinamais. Yra daugybė elektrinių keltuvų, kuriais iš žemutinių patalpų į viršų keliama žmonės, ginklai ir sviediniai. Fagal fortus išilgai visą liniją iškastos požeminės galerijos, tureliai, kuriais važinėja siaurieji traukinėliai. Visi tie įrengimai yra taip giliai po žeme kad net didžiųjų patrankų sviediniai ir sunkiosios lėktuvų bombos savo sproginimais negali jiems pakenkti. Tai tikri požeminiai miestai, kurie taikos metu atrodo gana įdomūs, tačiau karo metu čia bus šturpus pragaras.

Oro atsarga ir plieninės durys.

Iš kiekvienos patalpos žemės paviršiuje eina oro laidai arba vamzdžiai, kuriais įeina tyras oras. Bet karo metu tie laidai gali būti sunaikinti, ir požemių įgula užtrokštų. Todėl yra įrengti milžiniški kvėpuojamojo oro rezervuarai, iš kurių ims orą fortų įgula nelaimės metu. Yra stipriai suspausto oro balionai, kad nuodingosios dujos neįsiskverbtų į požemius, atsarginius oro indus, rezervarus oras varomas elektra, o jei elektros nebūtų, tai orą vartų rankinėmis mašinomis patys kariai. Oro siurbliuose įtaisyti milžiniški koštuvai, kurie sulauko įvairias dujas. Fortų įguloms vadovaus karininkų štabai, kurių patalpos yra giliausiai, pačioje apačioje. Tos patalpos aklinai uždarnos plieninėmis durimis, o komanda paduodama telefonais ir garsiakalbiais. Štabų telefonai sujungti su žemės paviršiuje esančiais stebėjimo punktais ir gretimais fortais. Atskiros fortų požeminės patalpos reikale taip pat gali būti atskirtos vienos nuo kitų plieno durimis, kurių negali išmušti sviediniai, pro kurias neprasiskverbia dujos.

Žvilgsnis pro adatos skylutę.

Tarp fortų ir viršūni fortų yra stebėjimo punktai viršūni žemės. Tai gelžbetonio bokšteliai, apdengti plieno šarvais. Juose karo metu sėdės stebėtojai ir pro siaurus plyšelius plieno šarvuose stebės visą apylinkę. Tie bokšteliai vadinami adatos skylutėmis, jų šarvų negali pramušti vidutinių patrankų sviediniai. Bet reikale bokšteliai gali būti nuleidžiami į požemius. Fortų įgula ir mašinos aptarnaujantiems žmonėms maitinti požemiuose yra sukurta tiek maisto, kad užtektų 3—4 mėnesiams, o imant sumazintą davinį net 6—7 mėnesiams. Geriamasis vanduo imamas siurbliais iš žemės šaltinių, bet taip pat visose patalpose yra pastatytos milžiniškos cisternos, po 5,000—10,000 litrų talpumo, kuriuose atsarga visokių netikėtų atvejui.

Didžiosios Lietuvos Kalkių kasyklos.

Brieš 10 metų siaurės Lietuvos, Akmenės valsč., Menčių km. ūkininkai dirbo savo žemelę kaip ir visi kiti. Vietomis javai derėjo, tačiau kitur išdygdavo, kiek pasistiebavo ir čia pat prie žemės išduodavo grūdą. Tokią žemę ūkininkas keikė. Iš pykčio smeigdavo lazda, šioji ne giliai smegusi, sustodavo ir toliau nei centimetro. Giliau įsmeigtas plugo noragas šokdavo atgal. Jie žinojo, kad čia pat yra kalkių sluoksniai bet kad kas susidomėtų šiuo žemėje esančiu turtu, įsteigtų čia kasyklas retas sapnavo.

Po plonus juodžemio sluoksniu gulėjo milijonai litų — stori kalkių klotai, iš čia pristatyti cukraus fabrikams reikalingų kalkių, deža, gabenome iš užsienio, mokėjome li tus kitiems.

Į Menčių garsiąsias kalkių arba baltąsias kasyklas vasarą gali patekti kiekvienas. Traukiniu ligi Akmenės stoties. Čia išlipi, praieini Papi lės link ir atrandi sunkvežimius, iš kurių į vagonus perkrauna kalkes. Šoferio paprasai ir šis tave nuves į pat kasyklas. Važiuodamas 17 km vieškeliu pravažiuosi Akmenės miestelį, Elkiškių bažnytkaimį. Iš tolo artėdamas prie Menčių pamatysi aukštus baltus kalnus. Jie neseniai su pilti, tai medžiaga kalkių degykloms. Dešinėj Dabikinės upelio nuo vieškio „Akmenė—Knapai maždaug 1 km. atstumu yra šios didžiosios kasyklos. Pirmoj duobėj, jone buvo dirbama keli metai, jau tyras mėlynas ežeras. Šitame ežere maudosi darbininkai. Sako, čia maudytis kaip Birštone yra sveika.

Antroji duobė turi 115 m. ilgio, 100 pločio ir beveik šiuo metu 15 mtr. gylio. Tai „kalkių“ bendrovės nuosavybė, kurios galva, jos nuolatinis

Fortų viršūnės, atsparos mazgai ir kulkosvaidžių lizdai iš viršaus gražiai apdengti velėna, vietomis apsidinti krūmeliais, net gėlėmis — jie gražiai žaliuoja ir sunkiai pastebimi. Tačiau po ta žaluma slypi storos betono sienos, plieno šarvai, baidūs ginklai. Fortuose yra sukamieji kulkosvaidžių ir patrankų bokštai. Iš jų gali šaudyti į visas puses taip, kad keliu ar keliolikos kilometrų spindulyje kiekvienas žemės metras būtų padengiamas kulkomis ar sviediniais. Yra čia ir nuodingųjų dujų aparatai ir liepsnosvaizdžiai, paruošti tam atvejui, jei priešas prasiveržtų pro ugnies ir vėly užtvartas ir pultų fortus ataka. Pagal Mažino liniją žemės paviršiuje taip pat yra daug didelių kareivinių. Taikos metu jose gyvena gausingos karių įgulos, kurios karui kilus tuojau nusileistų į požemius ir užimtų joems skirtas pozicijas. Prancūzai sako, kad jų Mažino linija yra neįveikiama ir joks priešas nepajėgus sugriauti nei peržengti. Patys stambieji linijos įrengimai kainavo apie 3 milijardus frankų. Bet paskutiniai metai tų įtvirtinimų patobulinimui, stiprinimui ir ginklavimui buvo išleista dar apie 3 milijardus 200 milijonų frankų.

vedėjas estas inž. Kirša. Kiek toliau Akmenės link yra Paulausko kasyklos. Jo duobė nedidelė, turi 30 m. ilgio, kiek mažiau pločio. Darbininkų dirba pas jį apie 50 Darbų pradėjęs tik šiemet.

Vaitoja žemė.

Kasyklose darbas sunkus, prakaistas teka srovėmis. Darbininkai įvairiai apsirengę, rankas apsaugoję neva gumėmis pirštinėmis — lopais. Karštą ar vėjuotą dieną visi dirba akordiniai. Kalkakmeniai guli vienas ant kito. Buvo išgręžta ligi 30 m. ir jų galo nerado. Nuėmus juodžemio sluoksnį prasideda kalkių ieškojimas. Kas du ar tankiau metrų gręžiama, iš šias skylės įstato užtaisytos sprogstamos medžiagos. Pade ga knatus ir po kiek sekundžių pasigirsta didelis garsas, žemės suvaitojimas. Kiek keista, čia pat vyksta sprogimas, čio pat sprogdymo jas taisy kitą skylę, kai spro gsta, jis sau ramiai dirba. Aiskilusius luitus su kirko mis atupa, jei perdaug stambū, kiek susmulkina, deda ant aukštesnių laiptų, ir taip nu-kastais laiptais iškelia šias kalkes ligi vagonėlių. Tuoj deda į vagonėlius, stumia kiek, o į patį žemės paviršiu motoras ištraukia. Čia tuoj prikinkomas arklis, vežė toliau, darbininkai krauna į ilgas eiles, leidžiama kiek pa džiūti, vėl krauna į vagonėlius, arklis po kelis užtraukia ant kalno, o nuo čia vieni patys prikrauti vagonėliai paleidžiami. Šie vežasi vienas kitą ligi pat vieškio prie svarstyklų. Sveria. Krauna į sunkvežimius, šie lekia į Akmenės stotį. Tik stambesnius gabalus siunčia cukraus fabrikams, smulkesnius pristato dviem kalkių degykloms, esančioms prie tos pačios stoties, tos pačios bendrovės pastatytos. Kasyklose dirbti kliudo ir vanduo. Su juo kovoti motorui kartais labai sunkiai sekasi.

Šioj apylinkėj ūkininkų šeimoms nėra gausios. Žemės ūki darbai darbininkų tenka samdytis. Jų dabar gan sunku gauti, nes šios kasyklos ne vieną pritraukė. Nors s-bės viršaitis darė žygių, kad į jas priimtų tik tikrus vedusius darbininkus, tačiau be pasekmių. Čia dirba daug ūkininkaičių, kurie savo uždarbį lengvai praleidžia. Nuo stabu, tokiame kaime 3 par duotuvės, viena net svaigin-gėrimų išneiojimu veikia. Tikrieji darbininkai itin nusiskundė tais darbininkais, kurie ateina dirbti tik dėl „pragėrimo“.

Kasyklos čia veiks ilgai. „Kalkių“ bendrovė turi nusipirkusi daugiau kaip 10 ha. žemės. Už ha. berods mokėjo po 2.000 Lt. Pradėjus uivestituti čia įvairius gręžimus, ūkininkai itin kainas ke lia, jie įsitikina, kad ištirkų čia bus statomas antras cemento fabrikas, nes jam medžiagos apščiai. Tie, kurie ha. pardavė taip pigiai, nes anot geologu, milijonai guli čia, už savo ūkius galitę gauti tiek, kad Kaune nusipirksite aukščiausius rūmus, limuziną, ir nieko neveikdami galėsite gyvenimu džiaugtis, šie tikrai gailisi, kad pamokytų anų džiaugtasi savo žemėmis kurios netrūkus duos ne 10 grūdų, bet 10.000 ir daugiau.

Iš Lietuvos Jūros savaitė.

KAUNAS. — Rugpjūčio 16 d. Šventosios uoste ir Palan goje įvyko didelės iškilmės Jūros Savaitė, kuri tęsėsi nuo Rugpjūčio 8 d. iki 16. Šventosioje nuo ankstyvo ryto buvo pilna žmonių, suvažiavusių iš visos Lietuvos. Prie jūros buvo atlaikyta katalikų ir evangelikų pamaldos, pasakyta atitinkami pamokslai ir kalbos, raginant visus Lietuvos visomis išgalėmis įsitvirtinti prie jūros.

Finansų ministras ats. brig. Gen. Sutkus savo kalboje, tarp kitko, pasakė: „Liudna tikrovė mūsų jūros juosta labai susiaurino ir šiandien mes siauru, vos 20 kilometrų ruoželiu prieiname prie jūros. Užtat jis mums daug brangesnis negu kitoms valstybėms, su jų šimtais ir tūkstančiais kilometrų matuojamais jūros krantais, su patogiais uostais. Del šito ruoželio ištisus du amžius kovojo mūsų bočiai. Mūsų sentėviai laimėjo, nesiduodami atstumti nuo jūros. Jeigu atsitiktų nelaimė ir bent kuris priešas kėsintųsi mus atstumti nuo

jūros dabar — kovotume ir mes su tokiu pačiu atkaklumu su koku kitatos kovoje mūsų bočiai. Mūsų valstybė, atgavus šį jūros pakraštį, pradėjo Šventosios uostą tobulinti ir didinti, kad jis būtų moderniškos žvejybos reikalingams. Po paskutiniųjų įvykių į Šventąją pradėta dar daugiau krypti dėmesio.

„Vyriausybės darbų programoj numatyta Šventosios žvejų uostą praplėsti, patobulinti, sujungti su gerais keliais su visa Lietuva ir atlikti kitus darbus, kad mes il jo turėtume daugiausia naudos.

Šventosios žvejų vardu kalbėdamas, žvejys Rejeris paminėnė kokios buvo žvejams sąlygos anksčiau ir kokios yra dabar. Jis taipgi kvietė visus daugiau valgyti jūros žuvis ir padėkai už Šventosios uosto gerinimą paprašė susirinkusius susukti vyriausybei tris kartus „valio“. Kiti kalbėtojai pageidavo, kad kitais metais būtų rengiama nebe jūros savaitė, bet išsas jūros mėnesis.

Nepaprastas upelis.

ZARASAI. — Už 3 km. nuo Antazavės prie Marimonto vienkimio yra nepaprastas upelis. Kaip pasakojama, jis nepaprastas tuo, kad kiekviena sekmadienį bei šventadienį jo vanduo grįžta ta pačia vaga atgal. Šis retas reiškinys įvyksta dėl netoli veikiančio malūno, tačiau to nežinan tiems labai keistai atrodo.

Specialus Versio numeris Amerikos lietuviams.

Rugp. 31 d. Lietuvos Dienos proga Pasaulinėje Parodoje Lietuvos verslininkai išleido specialų Versio numerį broliams amerikiečiams, kuriame rašo Respublikos Prezidentas Smetona, Kariuomenės Vadas Generalas Raštikis ir Finansų Ministras Generalas Sutkus. Šis numeris Ameriką turi pasiekti prieš pat Lietuvos Dieną.

Lenkija ir Vokietija užtikrino gerbsianti Lietuvos neutralumą.

Lenkija oficialiai patikrino gerbsianti Lietuvos neutralumą. Prieš keletą dienų Vokietija irgi užtikrino gerbsianti Lietuvos neutralumą. Oficialiuose sluogsnuose pareiškiama kad yra pamato tikėtis išlikti nuosaliai konflikto.

Ministras Pirmininkas Černius pareiškė spaudai, kad šiuo metu Lietuvai negresia tiesioginis pavojus, tačiau Lietuvos ginkluotos pajėgos gins Lietuvos teritoriją nuo kiekvieno pasikėsinimo.

Lietuva pašaukė dalimis atsarginius karius rudens pratimams.

Lietuvoje ramu ir kraštas pasiryžęs ginti nepriklausomybę, jeigu kas į ją kėsinsis.

— LIETUVA perka iš Anglijos geležinkeliams reikalingos medžiagos už 2 milijonus litų.

LIETUVOS KARIUOMENĖS PRATIMAI.

Rugp. 31 d. Lietuva pašaukė dalimis atsarginius karius rudens pratimams.

PREZIDENTAS GRĮŽO IS ATOSTOGŲ.

Rugp. 31 d. Valstybės Prezidentas Antanas Smetona ir Užsienių Reikalų Ministras Juozas Urbšys grįžo iš atostogų.

SUSITARTA.

Šiomis dienomis Lietuva ir Vokietija susitarė dėl finansinio atsiskaitymo turtui Klaipėdos krašte ir Lietuvos muitinių veikimo Klaipėdos uosto laisvojoje zonoje.

— PREZ. SMETONA, lydimas žemės ūkio ministro ir kitų aukštų pareigūnų, aplankė Kalvarijos—Marijampolės rajoną, kur apžiūrėjo Šešepės slėnio sausinimo darbus pramonės įmones ir švietimo įstaigas. Gyventojai aukštai sveičius pakeliui nuosirdinai pasitikio. Šešepės reguliavimo darbas iki šiol jau išleista 327,849 litų. Sutvarkius Šešepės slėnį 7 kilometrų iškasimo upės bare bus nusaunata apie 1,230 ha. pelkių. Prie šių darbų dirba apie 500 darbininkų.

— TURIZMO judėjimas Kaune šią vasarą pagyvėjo. Viena je nepaprastą pagyvėjimą sukėlė jūros šventė ir pajūrio lankymas. Rugpjūčio 14 d. Kaune ir Lietuvoje lankėsi 200 Lenkijos turistų.

— ATNAUJINUS su Vaškana santykius, Lietuvos Prezidentas davė sutikimą patvirtinti apaštališkui munciumui Lietuvai Msgr. Vallega, Nikaipolio Eepire titularinį arkivyskupą ir asistentą prie Popiežiaus sosto. Taip pat į Lietuvos nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Val kane.

Ivairios žinios

Gavome daug laikraščių ir laišku iš Lietuvos.

Praeitą šeštadienį ir pirmadienį „Lietuvio“ redakcija per savo pašto dėžutę Nr. 1764 gavo didelį pluoštą laikraščių ir laišku iš Lietuvos. Pažymėtina, kad korespondencijos iš Lietuvos redakcija nebuvo gavusi visą mėnesį. Paskutiniai laikraščiai iš Lietuvos atėjo iš 8. m. rugpjūčio 20 dienos. Visa gauta iš Lietuvos korespondencija buvo išsiųsta

dar prieš prasidedant karui ir buvo užtrukusi kažkur pa kelyje.

S. Paulo centraliniame pašte patyrėme, kad pašto susisiekimas tarp Lietuvos ir Brazilijos dabar jau veikia normaliai. Visi laišškai ir laikraščiai iš Lietuvos į Braziliją ir iš Brazilijos į Lietuvą eina per Švediją ir kitas neutralias valstybes.

5.000 vokiečių lėktuvų prieš Lenkiją.

Laikraščiai skelbia, kad Vokietija prieš Lenkiją dabar ginio karo metu panaudojusi 5.000 lėktuvų. Dalis tų lėktuvų sugedo ir žymia dalį lenkai numušė. Vokiečių karo aviacija kovoje su lenkais su vaidinusi labai svarbią rolę.

Kovoja prieš spekuliantus.

Prasidėjus karui ir Brazilijoje atsirado įvairių spekuliantų ir žmonių išnaudotojų, kurie pasinaudodami padėtimi, varo spekuliaciją, kelia nežmoniškas kainas ir nesąžiningais būdais uždirba didelius pinigus.

Atatinkamos valdžios įstai gos prieš visokius spekuliantus imasi griežtų priemonių. Jau nubausta daug nesąžiningų prekybininkų bei spekuliantų.

— São Paulo mieste lankėsi Argentinos militarinė misija, kuriai vadovavo generolas Guillermo Mohr.

— Iš Belgijos pranešama, kad Saro srityje rugsėjo 25 d. prancūzai išblaškė visą vokiečių pulką.

— Anglijos vyriausybė pareiškė Norvegijai, kad Anglija gerbsianti Norvegijos neutralumą, jei ir Vokietija tą patį padarys.

— Įvairių naujų laikraščių ir žurnalų iš Lietuvos galima gauti „Lietuvio“ redakcijoje ir Luz stoties laikraščių kioske.

— Naujausios žinios praneša, kad Sovietai sukonzentruavo 100 divizijų savo kariuomenės Rumunijos pasienyje ir ruošiasi užimti Besarbiją. Sovietai koncentruoja kariuomenę ir Estijos pasienyje.

— Paskutinėmis dienomis anglai nuskandino dar keletą vokiečių submarinų.

— Rugsėjo 26 dieną vokiečių submarinas nuskandino vieną švedų prekybinį laivą. Laivo įgula išgelbėta.

— Popiežius XII vėl deda pastangas įgyvendinti Europoje taiką.

ŠOFERIŲ MOKYKLA IR DESPASANTAS

Išrūpina leidimą automobiliams, taip pat įvairius leidimus iš estado ir municipalinių įstaigų, rašo įvairius prašymus, išrūpina dokumentus šoferiams ir konduktoriams, daro pasų ir dokumentų vertimus, išgauna pasasus vizas ir naturalizacijos dokumentus. SVETIMSALIULEGALIZACIJA ir t. t. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus.

J. GRAGNANO & IRMAOS

Rastinė: Rua Lib. Badaró, 314
Sobreloja-sala 6 tel. 2-6974

Soferių mokykla: Av. Rangel Pestana, 1010.

Galite gauti papigintomis kainomis

Įvairių naujausių lietuviškų knygų — romanų, apysakų, dainų, eilėraščių ir t. t. Taip pat naujų lietuviškų plokštelių, vyčių, Vytauto Didžiojo, Dariaus — Girėno ir kitokių paveikslų, maldaknygių ir lietuviškų atvirukų. VISKAS PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Papuoškite savo kambarių sienas gražiais paveikslais ir lietuvišku vyčiu. Jie jums primins, kad esate lietuviai. Pasinaudokite proga pigiai įsigyti puikiausių lietuviškų knygų.

Knygos, paveikslai, atvirukai ir kt. taip pat siunčiami ir į provinciją (interiorą). Informacijas teikiame ir raštu laiškais. Rašant laišką reikia pridėti atsakymui pašto ženklą už 400 reisų. Kreiptis asmeniškai ar rašyti: „LIETUVIS“, RUA BANDEIRANTES, 474 CAIXA POSTAL 1764 SÃO PAULO.

S. PAULO — RIO DE JANEIRO TIK PER 11 VALANDŲ

moderniškais ir luksusiniiais autobusais. Autobusai puikiaiusiai įrengti. Minkštos sėdynės, tualetas, W. C., radio, baras ir t. t.

Pakeliui sustoja Taubatė, Guaratingueta, Bananal ir Poso Seco. Bilietas tik 65\$000. Į ten ir atgal 110\$000. Iš S. Paulo išeina kasdien 8 val. ryto ir į Rio atvyksta 7 v. vakaro. Iš Rio išvyksta 6 val. ryto ir į S. Paulo atina 5 val. vakaro.

EXPRESSO S. PAULO—RIO DE JANEIRO.

Alameda Cleveland, 101 (prie Sorocabana stoties)
Tel. 5-7795 S. Paulo.

Rio: Av. Rio Branco, 9 3° andar sala 338 Tel. 23-2858.

Už Eitkūnų.

Už Eitkūnų, ant Kybartų
Tekla saulė teka,
Ant rubežiaus prie pat vartų
Šneka prūšai šneka,
Su dešra kapsas vilioja
Alkaną prūsoką,
Tas pamatęs išsižioja,
Net kazoką šoka . . .

Siauram kelnėm ir be ūsų,
Batai iki kelių —
Tikras nacius iš pat Prūsų,
Laižos prie dešrelių.
Lašiniai, sviestas ir kumpiai,
Naciams gardumynai! . . .
Juos gamina kapsai — klumpiai,
„Adolfo“ kaimynai.

Kai privalgo iki sočiai
Praded vėl triukšmauti.
Jūs suvargę — mes bagočiai,
Veltui norit gauti!
Kapsas mislij — jei bagotas
Turim reikalauti
Ir už riestą dešros šmotą —
Dešimts markių gauti . . .

(Iš „Margučio“)

PRAŠOMI ATsilankyti

į Agencia Ralickas, rua dos Gusmões, nr. 324, atsiimti „Carteira de Identidade para Estrangeiro, modelo 19“ šie asmenys:

- Albinas Skirpstas
- Rosalija Musteikis
- João Pranskūnas
- João Garška
- Jonas Gutauskis
- Juozas Mozalis
- Mykolas Kirdėjas
- Elena Tureikis
- Motiejus Tureikis
- Elvira Jasinevičius
- Juozas Jasinevičius
- Jonas Jablonskis
- Juozas Aifonsas Buinevičius
- Pranas Klauseikis
- Simonas Stankevičius
- Antanas Šimbelis
- Valerio Godliauskas
- Antonio Makuška
- Casimiro Norkaitis
- Casimiro Šliumba
- Jonas Šumskas
- Oskaras Polmanas
- Petras Zuzevičius
- Ona Matijošius
- João Pranskevičius.

Duodu Muzikos Pamokas

Norintieji išmokti skambinti pianu ar lietuviškomis kanklėmis, prašomi kreiptis be kurio laiku šiuo adresu:

Rua da Graça, 458

K. IGUDAVIČIUS

Muzikos ir dainavimo mokytojas.

VIETINEI STAMBIAI FIRMAI REIKALINGI 2 PRITYRĘ BIZNIERIAI IR 2 PANELEŠ SUVĖJOS

pardavimai labai lengvomis sąlygomis vyriškų bei moteriškų rūbų, avalynės, baltinių ir kitų reikmenų. Kreiptis nuo 9 1/2 iki 11 1/2 val. prieš piet į „Bolsa“, rua Libero Badaró, 94 6° andar.

SKELBKITE TIK „LIETUVY“

Pūstapėdis.

«LIETUVIS» PARDUODAAMS IRSANTO ANDRĖ STOTYJE.

Pranešame lietuvių visuomenės žiniai, kad nuo rugpjūčio mėnesio pradžios „Lietuvis“ atskirais numeriais parduodamas ir Santo André stoties laikraščių kioske.

BARAS IR RESTORANAS „Leão“

Av. S. João, 284 (prie Centralinio Pašto) Tel. 4-4458

Paiki virtuvė. Šilti valgiai bet kokią valandą. Kainos labai pigios.

Canja especial 1\$500
Brhãma Chops.

Moteris

Namų ruošos darbams reikalinga viena moteris priededėlės šeimos.

Atlyginimas nuo dviejų iki dviejų šimtų penkiasdešimt milreisų į mėnesį.

Kreiptis su reikalingais dokumentais
Rua Santa Adelaide Nr. 14
Perdizes.

MEDŽIO APDIRBTI

Medžio apdirbtiniai durys, baldai, namų ir k. Lietuviams džiūgus. Kainos priežiūringas patarnavimas.

VILA PRUDENTE, PACHECO, 90-a.

CHIROMAN

Mme Seidė

Turėdama mokslo ir patyrimo šioje srityje, patarėsiu nelaimingas savo šeimoje? Turite kokių neramumų? Jums kelia rūpesčių? Nėra savo draugystėn asmenų? Atsiskyrytės? Norite pasukti blygybę? Norite turėti darbą? Yra kitokių neramumų? Negaisdami kreipkitės į kuri suteiks gerą patarimą, sąžiningas, garantuotas ir Lavapės, 262, bondė ir durų. Priėmimo valandos 8 v. ryto iki 20 valandų, taip pat.

Aplankykite, kad mėtė
Consulta 500

Zemės Sklypas visai veltui

NA VILA NOVA AMERICA - DISTRITO DE TATUAPE - MUNICIPIO DA CAJAZEIRAS

Os 3 meninos estavam passeando em Rantos com seus pais em uma "lancharia". Esta judo de encontro pedras que se achavam encobertas pela agua, ficou avariada e foi se afundando aos poucos. Tada varam, e quem salvou os 3 meninos foram o Pai e a Mãe (deles). Agora salvos, os meninos estavam plandô de longe como é bela a cidade de Rantos, como si nada tivesse acontecido.

Onde estão o Pai e a Mãe dos tres meninos

Veja V. S. si os encontra, e assinale, bem visivel. Ganha um lote de terreno gratis com 10x40 quem encontrar e assinalar, onde estão o Pai e a Mãe dos 3 meninos. Despesas de escritura, etc., são a cargo do beneficiado.

Nome. Rua.
Cidade. Estado.
Recorte e envie parą o Escritorio Central de Terrenos da Vila America
Rua 15 de Novembro, 230 — 1. andar — sala 1
De o seu endereço bem certo o legivel, indique sempre onde tenha Correio, evitar que se extravie a carta com a resposta, no caso de V. S. aceitar.

MŪSU LAIKRAŠČIO ĮGALIO TINIAI PIETŲ AMERIKOJE

Pranešame lietuvių išeivių visuomenės žiniai, kad įvairiose Pietų Amerikoje yra «Lietuvio» įgaliotiniai, kurie įgalioti priimti laikraščio prenumeratas, aukas, platinti laikraštį ir t. t. Čia žemiau dedame tų įgaliotinių adresus:

BRAZILIJOJ

RIO DE JANEIRO: Jonas Ramanauskas, rua Bella Nr. 130. Atskirais laikraštį nusipirkti ir užsiprenumeruoti taip pat galima «Vilnius» S-goje, rua Dantes, 121 ir pas J. Adamavičių, Praça Cond. Paulo de Frontim, 32.

S. PAULO: Lietuvių mokyklose Mokoje, Vila Beloje ir Parque das Nações mok. St. Jurevičių. Pas p. H. Vagnerį J. Frizzo bankiniuose namuose, rua Pas J. Baužį Vila Zelinoje (prie pat lietuvių bažnyčios). Be čia paskelbtų kraštis pavieniais numeriais parduodamas pas atskirus platintojus, įvairiose šiuo kioskuose ir «Lietuvio» redakcijoje, rua Bandeirantes, 474.

ARGENTINOJE

BUENOS AIRES: Antanas Vilutis, calle Cerrito, 1493 (Lietuvos Pastoriaus BERISSO: Vincas Stundžia c. Napolės ir Lisbóa kampas (Lietuvių mok. Stasys Bigužas c. Nueva York, 4707.

URUGVAJUJE

MONTEVIDEO: Br. Savickas c. Rio de Janeiro, 87 (liet. mokykl.) ir S. c. calle Portugal, 4006 V. del Cerro.
Visi norintieji užsiprenumeruoti laikraštį, nusipirkti pavieniais numeriais gauti kokių nors informacijų, gali kreiptis pas aukščiau išvardintus mūsų įgaliotiniams kur arčiau ir patogiau.

«LIETUVIO» ADMINISTRACIJA